

Kenneth Rasmussen av Skála hefur í summar verið í Viet Nam, har hann hefur arbeitt sum ráðgevi á eini skipasmíðju, sum umvælir ferjur fyri Danida pengar

Rannvá og Kenneth ferðaðust í Viet Nam og hugdu at landinum

Ungur skálamaður:

Danida ráðgevi í Viet Nam

EDVARD JOENSEN

Í samband við endurreisningina av Viet Nam hefur Danida latið pening til endurbýgging av infrastrukturinum í landinum.

Høvuðsvegurin frá Hanoi í norði og heilt suður í Mekong oyruna skal endurnýggjast.

Ein partur av hesum vegi eru ferjurnar, sum sigla um ánnar har suðuri í landinum. Og tað eru dansk virki, sum gera hetta arbeiði.

Karstensen skipasmíðjan í Skagen stendur fyri øllum tí praktiska í samband við umvælingarnar av hesum ferjum. Men tí elektriskar, sum gerast skal, hava teir fólk frá El-Service á Skála at taka sær av.

Kenneth Rasmussen av Skála hefur verið tveir mánaðar í Viet Nam, har hann hefur loyst ein annan skálamann, Dan T. Hansen, av, meðan hann hefur verið heima og hildið fri.

»Tað vil siga,« sigur Kenneth Rasmussen, »at danirnir - og føroyingurin - eru bara ráðgevar, meðan vietnamesarar gera alt arbeiðið sjálvir.«

Samstarvið millum Karstensen skipasmíðjuna í Skagen og Elservice á Skála er fleiri ára gamalt. Tað byrjaði í 1992, sigur Kenneth Rasmussen.

Og væl man hava hilst, tí teir hildu fram at samarbeiða. Og umframt hesa uppgávuna í Viet Nam nú, hava teir áður samstarvað um líknandi uppgávur í fleiri londum. Til dømis í Tanzania, Ghana, Malawi og nú í Cambodía umframt Viet Nam.

Men í Cambodía varð so ófriðaligt, at teir hava tikið seg aftur fyribils.

Ringur infrastrukturur
Ein fyrtreyt fyri, at idnaður kann mennast í einum landi er, at infrastruktururin er nýtiligur.

»Hann er rættiliga vána-ligur Viet Nam, sum er,« sigur Kenneth Rasmussen.

Havnir vegir, og jarnbreytir eru í ringum standi. Sama skilið er við vatnveitingum og saniteru viðurskiftunum í býnum.

Sum sagt sigla ferjur um Mekong ánnar. Tað er ein ordilg á, sum tað tekur eitt

kortur hjá ferjunum at sigla um.

Áin býtir seg sundur í niggju greinar á sjálvari oyruni, áðrenn hon rennur í havið. Um tvær av hesum greinum sigla ferjur.

Men roknað verður við, at um ár 2.002 verður brúgv gjørd um áðra av hesum greinum.

Tað verður Australia, sum fer at standa fyri brúvgarðini, sum verður eitt sama slag projekt, sum tað danska ferjuprojektid.

Onnur europeisk lond eru eisini við í vegaprojektinum, sum nú er í gongd.

Viet Nam er lítið útbúgv- ið land, og stóru tørvur er á útgerð, sum brúkast kann til hetta velduga arbeiðið, sum nú fer fram. So teir hava bara gjørt stutt av og hava bygt bæði betong- og skervirki til tess at fáa til vega tilfar til vegagerðina.

Tað er umráðandi, at teir lokalu gera arbeiðið, men teir eru ógvuliga glaðir fyri hjálpin, teir fáa uttanefir.

Danski parturin av útbýggingini av Viet Nam er at seta ferjurnar um Mekong ánnar í stand.

Talan er um 10 ferjur, sigur Kenneth Rasmussen. Tær eru í tveimum støddum. 200 tons og 100 tons.

Tær eru gamlar, upp í 25 ár, og í rættiliga ringum standi.

Kenneth Rasmussen greiðir frá, at tvær eru liðugt umvældar. Og har var mest sum talan um um- ella kanska nýbygging. Alt varð skrátt innanur, og í einari vóru heili 80 tons av stáli skift út.

Tvør skipasmíðjur

Tvør Skipasmíðjur eru í býnum Can Tho, har Kenneth

hefur verið. Onnur er almenn, meðan hin er partvis privatiserað.

»Og tað merkist,« sigur Kenneth Rasmussen. »Tann hálvprivata gevur betri løn og fær eisini betri fólk.«

Kenneth Rasmussen sigur, at fólkid sum heild er illa útbúgv, men tey eru kortini røsk at arbeiða.

Hann heldur ikki, at tey taka tað so tungt, um arbeiðið, tey gera, ikki sær so gott út. Bara tað virkar, sum brúkast skal, tykjast tey halda.

Og her er so politikkurin hjá Danida at koma inn og venja tey at arbeiða sum vit gera vestanfyri.

Og primitiv tykist tað vera, sum gjørt er áður, sigur Kenneth Rasmussen.

Sum elektrikari á Skála kennir hann til sjálvsøgd ting sum til dømis kaðalbakkar.

»Slíkt er púra ókent hjá teimum har eysturi,« sigur hann.

Ein av uppgávnunum, ráðgevarnir hava, er at gera skráir til ferjumannarnar, sum tey so skulu læra seg at arbeiða eftir.

Annars verða eisini tveir nýbygningar gjørdar. Tað eru tvær 200 tons ferjur, sum verða bygdar í Ho Chi Minh býnum, sum fyrr æt Saigon.

Hetta eru betraðar útgávur av teimum gomlu, sum sigla á Mekong ánni. Og møguleiki er fyri, at tað verða fleiri smíðaðar afturat.

Tann fyrsti nýbygningurin verður væntandi liðugur um hálvan september.

Kenneth sigur, at tað, tey hava gjørt har eysturi, er gjørt liðugt til ásetta tíð. Og tað merkist væl, sigur hann,

milliúnir fólk eru arbeiðsleys. Tað er umleið 10% av samlaðu arbeiðsmegini í landinum.

Ílla er kríggið farið við Viet Nam. Men nú átti at verið lagað landinum ein rimulig framtíð. Og ikki færri enn 39% av landsins íbúgvum eru fólk undir 15 ár.

Býurin Can Tho, har Kenneth og Rannvá búðu, er størsti býurin í Mekong oyruni suðuri í landinum. Hann liggur umleið 140 km. sunnan fyri Ho Chi Minh býin.

Mekong oyran er ríkasta umráði í landinum. Har eru góð gróðrarlíkindi, og nógvur landbúnaður.

Landbúnaður og fiskivinna standa fyri 34,5% av landsins bruttotjóðarinn-tøku.

Viet Nam er kommunistiskt land, og beinanvegin, tá norðurvietnamesar høvdu vunnið kríggið, royndu teir seg við kollektivu landbúnaði eisini har suðuri.

Men tað gekk ikki, og longu í 1979 fóru teir undir at leiga jarðarbrúkin út. Og í veruleikanum fingi tey marknaðarbúskap við eini grundlógargrøying í 1992.

Góð útbúgving

Heilsuverkið í landinum er væl útbýgt. Har eru 2694 fólk til hvønn lækna. Nakað, sum vit kundu øvunda teimum her á okkara leiðum. Men hóast so er, eru sosialu viðurskiftini hjá fólkinum ikki serliga góð.

Kenneth Rasmussen sigur, at eitt tað fyrsta, ein leggur merki til, er allir teir brekaðu seljararnir, sum ganga á vegum og umboð á ferjunum og selja alt millum Himmal og Jørd.

Tey hava funnið út av, at ferjurnar eru góður marknaður, tí har koma útlendingarnir, og so er at vera úti um seg. Stúðul fáa tey annars ongan, sigur Kenneth.

Eisini skúlagongdin er góð, sum vanligt er í kommunistiskum londum. 80% av fólkinum duga bæði at lesa og skriva.

Kenneth sigur, at tað var rættiliga stuttligt at siggja, at tey hava bókstavin ø í teirra alfabeti.

Vietnamesiska alfabetið

hefur ikki tey asiatisku teknini, sum vit annars kenna úr Kina og Japan.

Tað kemst av, sigur Kenneth, at skriftmál teirra er gjørt av einum fronskum presti. Viet Nam var franskt hjáland heilt upp at okkara døgum.

Nevnast kann, at Heindrikkur prinsur er upp-vaksin har eysturi.

Vónir til ferðafólkid

Hóast fólkid bæði dugir at lesa og skriva, eru kortini fá, sum duga enskt. Tað eru mest tey, sum arbeiddu fyri amerikanarnar, meðan teir vóru har.

Kenneth Rasmussen sigur, at fólkid er ógvuliga vin-arligt og sera áhugað í útheiminum. Og teimum, sum klára seg við fremmandum máli, dárar væl at tosa við útlendingarnar, sum eru har yvir.

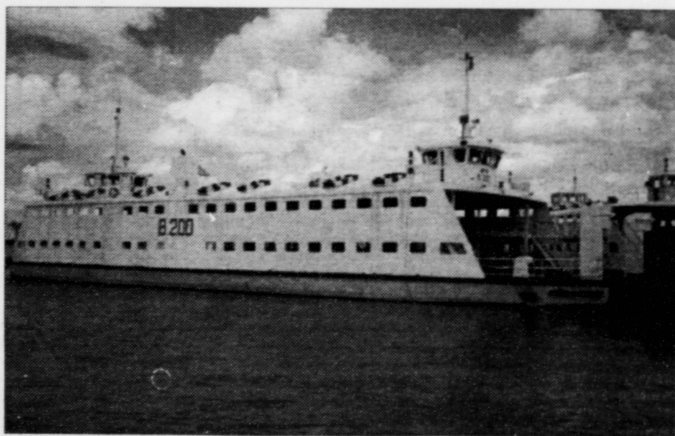
Viet Nam er 329.466 fer-kilometrar til stødd. Heldur størri enn Italia.

Tað er eyðsýnt, at teir seta vónir til, at ferðavinnan fer at geva teimum nakað av inntøku komandi árin.

Og hon er longu vaksandi. Sum er koma umleið 400.000 ferðafólk árliga til Viet Nam, men tey rokna við, at innan ár 2.000 verður talið uppi á tveimum milli- ónum.

Veðurlagið er heitt. Úr 20 upp í 34 stig, er vanligt. Í Ho Chi Minh býnum er meðalhitið alt árið 27 stig.

Og fólkid er ótrúliga blítt og fryntligt, sigur Kenneth Rasmussen.

Ein av umvældu ferjunum

(Mynd: Kenneth Rasmussen)